

. Sygn. akt III RC 164/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Olkuszu III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Barbara Halamus-Dyłał

Protokolant st.sekr.sądowy Katarzyna Piątek

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2016 r. w Olkuszu

na rozprawie

sprawy z powództwa G. K.

przeciwko A. K. (1)

o alimenty

I. Oddała powództwo.

II. Odstępuje od obciążania pozwanej kosztami sądowymi w sprawie.

Sygn.akt III RC 164/15

UZASADNIENIE

Powódka G. K. w pozwie z dnia 31 marca 2015r. sprecyzowanym pismem procesowym z dnia 13.07.2015r. i z dnia 27. 07.2015r. wniosła o zasądzenie od pozwanej A. K. (1) alimentów w kwocie po 800 złotych miesięcznie płatnych z góry do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę w ich płatności poczynając od dnia wniesienia pozwu oraz zobowiązanie A. K. (1) do comiesięcznego uiszczania kwoty 2.400 złotych tytułem kosztów jej pobytu w domu pomocy społecznej.

Na rozprawie w dniu 20 października 2015r. powódka G. K. podtrzymała żądanie zasądzenia na jej rzecz od pozwanej A. K. (1) alimentów w kwocie po 800 złotych miesięcznie i cofnęła powództwo w pozostałej części.

W uzasadnieniu pozwu G. K. podała , że aktem notarialnym z dnia 19.08.2005r. ona i jej trójka dzieci – rodzeństwa pozwanej zrzekli się części spadku po zmarłym mężu powódki S. K. na rzecz pozwanej A. K. (1) w zamian za opiekę. W wyniku tej czynności prawnej jej córka - pozwana A. K. (1) stała się jedyną właścicielką domu położonego w O. na ul. (...) w którym obecnie mieszkają strony. Powódka G. K. podała , że pozwana nie interesuje się losem powódki , nie dba o nią , nie sprząta , nie gotuje i traktuje powódkę jak osobę obcą. To powódka kupuje opał na zimę , pali w piecu CO , dokonuje na własny koszt remontów , ponosi koszty związane z utrzymaniem domu. Pozwana zalega z płatnościami za gaz , wodę , energię elektryczną , zaciąga kolejne długi i jeszcze okrada powódkę. Powódka podała , że kilkakrotnie zawierała umowy pożyczki po to aby spłacić długi pozwanej.

Pozwana A. K. (1) wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Powódka G. K. ma aktualnie 79 lat , od kilkunastu lat jest wdową , z jedynej jej związku małżeńskiego ze S. K. pochodzi czworo jej pełnoletnich dzieci : pozwana A. K. (1) , M. L. , T. K. i K. K..

Powódka G. K. oraz A. K. (1) , T. K. , K. K. , M. L. jako jedyni spadkobiercy zmarłego S. K. aktem notarialnym sporządzonym w dniu 19.08.2005r. przed Notariuszem B. C. w Kancelarii Notarialnej w O. Rep A numer (...) dokonali bez spłaty nieodpłatnego zniesienia współwłasności i działu spadku po zmarłym S. K. obejmującego zabudowaną działkę o numerze (...) o powierzchni 0.0504 ha położoną w O. na ul.(...) w ten sposób , że jej jedyną właścicielką stała się A. K. (1) , a pozostali stojący do aktu notarialnego oświadczyli , że z tytułu niniejszej umowy nie będą wnosić względem siebie jakichkolwiek roszczeń w przyszłości . Pozwana A. K. (1) w § 6 aktu notarialnego zobowiązała się do sprawowania dożywotniej opieki nad matką G. K. w razie takiej potrzeby , a w § 7 ww aktu powódka oświadczyła , że nie zastrzeżę ustanowienia na swoją rzecz służebności dożywotniego zamieszkiwania w przedmiotowym budynku mieszkalnym.

Jednocześnie powódka A. K. (1) w oświadczeniu złożonym przed Notariuszem B. C. w Kancelarii Notarialnej w O. Rep A nr 4598/2005 zapewniła , że powódka G. K. ma prawo do dożywotniego zamieszkiwania w mieszkaniach na parterze budynku mieszkalnego w O. na ul. (...).

Dowód : kserokopia wypisu aktu notarialnego zawartego przed Notariuszem B. C. w Kancelarii Notarialnej w O. Rep.A nr 4592/2005 k.7-9 , Oświadczenie złożone przed Notariuszem B. C. w Kancelarii Notarialnej w O. Rep A nr 4598/2005 k. 11 , odpis skrócony aktu urodzenia pozwanej A. K. (1) K. 16.

W wyniku dokonania powyższych czynności prawnych powódka A. K. (1) stała się jedyną właścicielką domu mieszkalnego położonego w O. na ul. (...) w którym zamieszkują obecnie strony. W czasie dokonywania powyższych czynności prawnych pozwana A. K. (1) zamieszkiwała z mężem A. K. (2) w mieszkaniu własnościowym położonym w O. na ul. (...). Mąż A. A. K. pracował w Zakładach (...) w B.. W trakcie trwania małżeństwa pozwana z mężem zaciągali kredyty i pożyczki na bieżące życie. Mąż pozwanej A. K. (2) nadużywał alkoholu , z powodu pobicia pod wpływem alkoholu strażnika w kopalni stracił pracę. Wkrótce pozwana A. K. (1) wyprowadziła się od męża i zamieszkała z matką – powódką G. K. w domu na ul. (...). W tym czasie mąż pozwanej pozostał w mieszkaniu w blokach , ale zaciągał kolejne zobowiązania , nie spłacał także wcześniej zaciągniętych wspólnych zobowiązań , nie płacił czynszu i opłat związanych z utrzymaniem mieszkania. W konsekwencji prowadzonego przeciwko pozwanej A. K. (1) i jej mężowi postępowania egzekucyjnego przez komornika sądowego przy tut. Sądzie mieszkanie położone na ul. (...) zostało sprzedane na licytacji , a część wierzytelności obciążających A. K. (1) i jej męża zostało spłaconych. W 2011r. małżeństwo pozwanej i A. K. (2) zostało rozwiązane przez rozwód.

Dowód : oświadczenie złożone przed Notariuszem B. C. w dniu 29.09.2005r. Rep A nr 5304/2005 k. 10 , zeznania pozwanej A. K. (1) k. 5-6.

Aktualnie od kilku lat pozwana A. K. (1) pozostaje w nieformalnym związku z J. P. , z którym zamieszkuje w domu na ul. (...) wraz z matką – powódką G. K.. Pozwana nie ma dzieci zarówno ze związku małżeńskiego jak i z obecnego nieformalnego związku. Jej dziecko pochodzące ze związku z J. P. urodzone w (...)r. zmarło w 2013r.

Pozwana A. K. (1) nie ma wyuczonego zawodu. Jest zatrudniona jako osoba sprzątająca w dwóch zakładach pracy tj. na ¼ etatu w Cukierni (...) w W. z wynagrodzeniem 437,50 złotych brutto /ok. 300 złotych netto oraz w firmie (...) z siedzibą w W. , przy czym prace pozwana wykonuje w Firmie (...) w B. z wynagrodzeniem 750 złotych. Pozwana A. K. (1) podejmuje się prac dorywczych sprzątając w domach osób prywatnych , wykonując prace malarskie i z prac tych osiąga dochód w wysokości od 300-500 złotych miesięcznie. Pozwana nie ma innych dochodów. Konkubent pozwanej pracuje dorywczo w branży budowlanej.

Pozwana płaci koszty utrzymania domu tj. opłaty za wodę , energię elektryczną , wywóz ścieków.

Dowód : zaświadczenie z zakładu pracy pozwanej – Cukiernia (...) z dnia 27.11.2015r. k. 55 , faktury i dowody uiszczania opłat dot. utrzymania domu k. 57-67 , zeznania pozwanej A. K. (1) k. 68-69.

Pozwana A. K. (1) jest obciążona zobowiązaniami finansowymi względem wierzycieli na łączna kwotę ok. 147.522,00 złotych według stanu na dzień 11.12.2015r.

W tym zakresie Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Olkuszu prowadzi postępowania egzekucyjne z wniosków następujących wierzycieli : C. (...) z siedziba w B. – zadłużenie w kwocie 473,91 złotych (KM 2387/10) , Banku Spółdzielczego w L. – zadłużenie w kwocie 69,926,41 (KM 231/13) ,B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w G. – zadłużenie w kwocie 17.165,87 złotych (KM 175/15) , PROKURY Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego we W. – zadłużenie w kwocie 3.286,68 złotych (KM 636/15) , B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w G. – zadłużenie w kwocie 3.863,66 złotych (KM 1391/15) , (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. – zadłużenie w kwocie 26.548,97 złotych (KM 1993/15) , Wspólnoty Mieszkaniowej (...) Nr 30 przy ul. (...) w O. – zadłużenie na kwotę 10.373,72 złote (KM 2161/15) , Wspólnoty Mieszkaniowej (...) Nr 30 przy ul. (...) w O. – zadłużenie na kwotę 5.445,64 złote (KM 2196/15) , PROKURY Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego we W. – zadłużenie w kwocie 1.196,79 złotych (KM 2522/15) , B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w G. – zadłużenie w kwocie 6.952,04 złotych (KM 2681 /15) , easyDEBT Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. – zadłużenie w kwocie 2.288,82 złotych (KM 2762/15).

Dom własności pozwanej jest obciążony hipoteką z tytułu umowy kredytu hipotecznego zawartego na kwotę 80.000 złotych , który pozwana spłaca w ratach po 600 złotych miesięcznie.

W wyniku prowadzonych powyższych postępowań egzekucyjnych zostało zajęte wynagrodzenie za pracę pozwanej , z którego potrącana jest jego połowa na zaspokojenie wierzycieli. Nadto prowadzone jest postępowanie egzekucyjne z nieruchomości położonej w O. na ul. (...) , w toku której odbyły się dwie licytacje domu.

dowód : zaświadczenie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Olkuszu z dnia 11.12.2015r. k. 64-65 , zeznania pozwanej A. K. (1) k. 68-69 , zeznania powódki G. K. k. 66-68 i 72.

Powódka G. K. ma aktualnie 79 lat , posiada rentę rodzinną po mężu , która wraz z zasiłkiem pielęgnacyjnym wynosi 1.900 złotych , z renty tej nie są dokonywane żadne potrącenia. Powódka nie posiada innych dochodów. W okresie ostatnich kilku lat powódka zawarła w bankach trzy umowy pożyczek na kwoty po kilka tysięcy. Środki z tych pożyczek przekazywała pozwanej na spłatę jej długów , na leczenie jej chorego dziecka , za część środków pochodzących z pożyczek powódka dokonywała zakupu węgla na zimę. Powódka wszystkie pożyczki spłacała w regularnych ratach , nigdy nie toczyło się wobec powódki żadne postępowanie egzekucyjne. Ostatnią pożyczkę pozwana zaciągnęła na jesieni 2015r. w kwocie 3.000 złotych z przeznaczeniem na zakup węgla ,aktualnie spłaca tą pożyczkę regularnie w ratach po 300 złotych miesięcznie. Innych zobowiązań powódka nie posiada.

Powódka kupuje węgiel i drewno na każdy sezon grzewczy , zdarza się także że przekazuje pozwanej kwoty ok. 200 złotych na zapłatę rachunków. W 2014r. powódka zakupiła do domu bojler grzewczy za kwotę ok. 1.200 złotych.

Powódka G. K. pozostaje w leczeniu poradni neurochirurgicznej , pulmonologicznej , diabetologicznej , okulistycznej , lecz się w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia , kupuje leki ale ich ceny nie jest w stanie określić.

Stosunki pomiędzy stronami są złe , powódka ma żal do pozwanej , że ta ma ogromne długi , że prowadzona jest egzekucja domu , zachodzi groźba jego sprzedaży w drodze licytacji oraz że pozwana się nią nie opiekuje oraz że ją okradła.

Dowód : decyzja ZUS w C. z dnia 18.10.2012r. k. 49 , historia rachunku bankowego powódki k. 30 , 53, 54 dokumentacja medyczna powódki k. 35-38 , k. 56rachunki , faktury k. 40-41 , 43-47 , kopie umów pożyczek zawieranych przez powódkę k. 50-52 , zeznania powódki G. K. k. 66-68 , k. 72 , zeznania pozwanej A. K. (1) k. 68-69.

Pozwana A. K. (1) w 2015r. przywłaszczyła kartę do rachunku bankowego powódki i wypłaciła z niej kwotę 2.000 złotych. Po interwencji matki pozwana oddała jej kwotę 1.000 złotych.

Dowód : okoliczność bezsporna.

Sąd zważył , co następuje :

Materialnoprawną podstawą rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie są przepisy art. 128 k.r.o , art. 129 k.r.o , art. 130 k.r.o , art. 135 k.r.o , art. 133§ 2 k.r.o.

Art. 128 k.r.o definiuje obowiązek alimentacyjny jako obowiązek dostarczenia środków utrzymania , a w miarę potrzeby także środków wychowania , określając jednocześnie krąg osób , których dotyczy.

W pierwszej kolejności obowiązek ten obciąża krewnych w linii prostej , a więc wstępnych i zstępnych , a w drugiej kolejności krewnych w linii bocznej czyli rodzeństwo. Zgodnie z art. 129 § 1 k.r.o obowiązek alimentacyjny obciąża zstępnych przed wstępnymi , a wstępnych przed rodzeństwem : jeżeli jest kilku zstępnych lub wstępnych – obciąża bliższych stopniem przed dalszymi. Przepis § 2 stanowi z kolei , że krewnych w tym samym stopniu obciąża obowiązek alimentacyjny w częściach odpowiadających ich możliwościom zarobkowym i majątkowym.

W tym miejscu zwrócić należy także uwagę na treść art.130 k.r.o , który przewiduje pierwszeństwo obowiązku alimentacyjnego małżonka przed obowiązkiem alimentacyjnym krewnych i rodzeństwa.

Zgodnie z treścią art. 135 k.r.o zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Dopuszczalna jest każda postać świadczenia alimentacyjnego ; mogą to być świadczenia pieniężne lub w naturze np. zapewnienie schorowanemu rodzicowi opieki lub pielęgnacji Jej wybór powinien odpowiadać celowi , jakiemu obowiązek ten służy i uwzględniać okoliczności każdego konkretnego przypadku.

Zgodnie z treścią art. 133 § 2 k.r.o w zw. z § 1 dla powstania obowiązku alimentacyjnego krewnego (z wyłączeniem obowiązku rodziców względem dziecka) koniecznym jest wykazanie przez stronę uprawnioną , że znajduje się ona w niedostatku. Nie jest zatem wystarczające dla powstania takiego obowiązku alimentacyjnego poprzestanie na wykazaniu , że dochody uprawnionego nie pozwalają na zaspokojenie wszystkich jego potrzeb. Brak zaspokojenia tych potrzeb musi bowiem prowadzić do stanu niedostatku osoby uprawnionej. Stan niedostatku więc przesłanką warunkującą uprawnienie do świadczeń alimentacyjnych. Niedostatek to obiektywnie uwarunkowana (niezależna od woli) sytuacja osoby zainteresowanej, w której nie może ona własnymi siłami zaspokoić w całości lub części swych usprawiedliwionych potrzeb, a nadto nie może zapewnić sobie dodatkowych źródeł dochodu z racji braku koniecznych kwalifikacji, których z kolei nie może nabyć z uwagi na konieczność sprawowania opieki czy też z uwagi na stan zdrowia. Innymi słowy jest to sytuacja, kiedy osoba dochodząca roszczenia nie ma możliwości majątkowych i zarobkowych pozwalających sprostać swoim uzasadnionym potrzebom, a dodatkowo nie jest zdolna własnymi siłami i przy pomocy własnych środków zapewnić sobie właściwych warunków bytowych. Stan ten usuwają wszelkie dochody, jakie uprawniony do alimentacji może osiągnąć i spożytkować na zaspokojenie swoich potrzeb nakreślonych przez art. 135 krio.

Sąd Najwyższy uznał za osoby znajdujące się w niedostatku takie, które "nie posiadają własnych środków w postaci wynagrodzenia za prace, emerytury czy renty, ani też dochodów z własnego majątku", przy czym zauważył również, że "nie można mówić o niedostatku osoby, która przez zbycie swego majątku lub jego części mogłaby sama i to na dłuższy czas z własnych środków zaspokoić swe usprawiedliwione potrzeby"(uchwała SN z 16 grudnia 1987, III CZP 91/86, OSNC 1988/4/42). Warto przywołać w tym miejscu także stanowisko prezentowane w literaturze, iż "niedostatkowi w

rozumieniu kodeksu rodzinnego i opiekuńczego odpowiada termin bieda absolutna, tj. brak możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka: żywnościowych, mieszkaniowych i zdrowotnych" (T. Smoczyński "System prawa prywatnego. Prawo rodzinne i opiekuńcze.", Wyd. CH Beck, W-wa 2003, s. 701).

W ocenie Sądu powództwo G. K. jest bezzasadne i dlatego należało je oddalić.

Sytuacja materialno-bytowa powódki G. K. nie nosi znamion niedostatku. Powódka posiada stały dochód w postaci renty rodzinnej w wysokości 1.900 złotych miesięcznie i nie ma nikogo na utrzymaniu. Powódka nie wykazała aby posiadała jakieś nadzwyczajne potrzeby wymagające znacznych nakładów finansowych, a wykazane przez nią potrzeby związane z leczeniem, wyżywieniem, zakupem opału na zimę zaspokajają bez nadmiernego wysiłku. Powódka dysponując taką kwotą jest w stanie zapewnić sobie odpowiednie warunki życia, zaspokoić wszystkie podstawowe potrzeby na niezbyt wysokim ale z pewnością satysfakcjonującym poziomie.

Dokonując rozważań dotyczących sytuacji materialno-bytowej i życiowej pozwanej, to na wstępie Sąd ocenił postępowanie A. K. (1) w stosunku do swojej matki G. K. jako wysoce niewdzięczne albowiem w zamian za przejęcie na własność domu rodzinnego pozwana zobowiązała się do opieki nad starszą matką. Pozwana nie tylko nie wywiązuje się z tego ciężącego na niej prawnego i moralnego obowiązku ale także dopuściła się względem matki zachowania o znamionach przestępczych, a mianowicie dopuściła się kradzieży karty debetowej powódki i środków z tej karty. Ponadto pozwana - z czym powódce trudno jest się pogodzić - doprowadziła swoim nieodpowiedzialnym postępowaniem do takiego zadłużenia, że obecnie prowadzone jest postępowanie egzekucyjne z nieruchomości położonej w O. na ul. (...) i zachodzi realne zagrożenie, że dom w którym mieszkają strony zostanie sprzedany na licytacji, a powódka zostanie bez dachu nad głową. Zaistniała sytuacja przekłada się na złe relacje stron i wzajemne pretensje, czego konsekwencją jest toczące się w tut. Sądzie postępowanie cywilne z powództwa G. K. przeciwko A. K. (1) o odwołanie darowizny.

Mimo jednak niewdzięcznej postawy pozwanej względem matki sytuację materialno-bytową A. K. (1) Sąd ocenił jako bardzo złą. Sąd dał przy tym wiarę pozwanej, że to ogromne zadłużenie, które aktualnie obciąża pozwaną pochodzi w dużej części z okresu, kiedy pozostawała w związku małżeńskim z A. K. (2).

Pozwana nie ma wyuczonego zawodu i w związku z tym nie ma realnych możliwości znalezienia dobrze płatnej pracy, z której dochody pozwoliłyby jej na spłatę długów i wyjście z sytuacji ogromnego zadłużenia. Pozwana pracuje jako sprzątaczką w dwóch zakładach pracy, dorabia dorywczo także pracując fizycznie. Wynagrodzenie za pracę pozwanej jest zajęte przez komornika z tytułu prowadzonych postępowań egzekucyjnych i pozwana otrzymuje do rąk tylko połowę wynagrodzenia wynoszącego kilkaset złotych. Po opłaceniu rachunków związanych z utrzymaniem domu pozwanej pozostaje na życie 150 złotych tygodniowo czyli około 600 złotych miesięcznie. Powódka ma świadomość w jak trudnej sytuacji finansowej znajduje się pozwana, gdyż jak zeznała zaciągnęła w przeszłości trzy pożyczki, aby pomóc pozwanej w spłacie jej długów, a także przekazuje jej czasem kwoty po 200 złotych aby pozwana miała na zapłatę rachunków związanych z utrzymaniem domu.

Reasumując, zdaniem Sądu nie została spełniona przesłanka niedostatku po stronie powódki, a porównanie sytuacji materialno-bytowej obu stron prowadzi do wniosku, iż sytuacja pozwanej jest dużo gorsza aniżeli powódki.

Na marginesie należy dodać także, że obciążenie pozwanej alimentami na rzecz matki mogłoby prowadzić do pokrzywdzenia wierzycieli pozwanej.

Dlatego Sąd oddalił powództwo jako bezzasadne.

Na mocy art. 102 k.p.c w oparciu o zasadę słuszności, którą zastosowano w związku z oddaleniem powództwa w całości, Sąd odstąpił od obciążania pozwanej kosztami postępowania.

Na marginesie Sąd pragnie dodać, że przez zapomnienie Sąd nie orzekł o żądaniu powódki zgłoszonym w pozwie z dnia 31.03. (...) polegającym na zobowiązaniu A. K. (1) do comiesięcznego uiszczania kwoty 2.400 złotych tytułem kosztów

jej pobytu w domu pomocy społecznej , ale w tym przedmiocie postępowanie podlega umorzeniu wobec cofnięcia przez powódkę tego żądania na rozprawie w dniu 20.10.2015r.

SSR Barbara Halamus-Dyląg